

О.І. Захаров

*кандидат економічних наук, професор,
директор навчально-наукового інституту
менеджменту безпеки,
Університет економіки та права «КРОК»*

Концептуальні засади організації приватної детективної діяльності в Україні

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти організації приватної детективної діяльності в Україні.

Ключові слова: *приватний детектив, об'єднання приватних детективів, детективна діяльність, підприємство, загрози, безпеку, модель, принципи, механізм управління, механізм взаємодії.*

А.И. Захаров

*кандидат экономических наук, профессор,
директор учебно-научного института
менеджмента безопасности,
Университет экономики и права «КРОК»*

Концептуальные засади организации частной детективной деятельности в Украине

В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты организации частной детективной деятельности в Украине.

Ключевые слова: *частный детектив, объединение частных детективов, детективная деятельность, предприятие, угрозы, безопасность, модель, принципы, механизм управления, механизм взаимодействия.*

O. Zakharov

PhD in Economics, professor,

Director of Institute for Security Management

«KROK»University

Conceptual foundations of organization of private detective activity in Ukraine

The article deals with the theoretical and practical aspects of the organization of private detective activity in Ukraine.

Keywords: *private detective, private detectives' union, detective activity, enterprise, threats, security, model, principles, management mechanism, interaction mechanism.*

Постановка проблеми

Становлення і розвиток України як сучасної, демократичної та економічно розвиненої держави потребує вирішення складних завдань. Найважливішою з них є забезпечення конституційних прав і свобод громадян та їх особистої безпеки. Досвід розвинених демократичних країн в тому числі яки входять до ЄС говорить про те, що без активної участі громадянського суспільства і бізнесу надійно забезпечити безпеку кожної людини і всієї країни в цілому практично неможливо. Це наочно продемонстрували українські добровольчі батальйони і волонтери захищаючи свободу і незалежність своєї Батьківщини в зоні проведення АТО. Даний приклад говорить про те, який високий патріотичний і професійний людський потенціал є в нашому суспільстві. Тому важливим завданням держави та суспільства встала необхідність його активного використання при формуванні недержавної системи безпеки, як складової Національної безпеки України.

Одним з важливих компонентів недержавної системи безпеки є приватна детективна діяльність. На жаль цей вид діяльності в нашій країні знаходиться в зародковому стані. Для того, що змінити ситуацію, що склалася необхідно в

першу чергу розробити теоретичні та правові основи організації приватної детективної діяльності, а також виробити практичні рекомендації як здійснювати цей важливий і необхідний для нашого суспільства вид професійної діяльності в галузі безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання організації та правового забезпечення приватної детективної діяльності в Україні присвятили свої дослідження вчені та практики в галузі безпеки та права В. Крутов, О. Француз, В. Литвиненко, В. Черков, Ю. Кармазін, О. Бандурка, В. Онопенко, В. Мойсик, В. Швець, В. Малишев, М. Паламарчук, А. Кожем'якін, О. Продан, А. Тетерук та інші.

Невирішені раніше частини загальної проблеми

Приватна детективна діяльність є новим і важливим напрямком в діяльності недержавної системи безпеки в Україні. Однак ні в законодавчому плані, ні в організаційно-технологічному плані цей вид професійної діяльності до теперішнього часу не відрегульований. З огляду на це, необхідно розробити теоретичні основи і запропонувати практичні рішення для ефективного здійснення строго в правовому полі приватної детективної діяльності в Україні.

Формулювання цілей статті

Метою статті є розгляд теоретичних основ організації та здійснення приватної детективної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

После революции достоинства в Украине начался активный процесс построения современного демократического государства. Трансформация пост тоталитарного государств является важнейшим элементом другого ещё более сложного и очень важного для будущего нашей страны процесса связанного с евро интеграцией.

Після революції гідності в Україні почався активний процес побудови сучасної демократичної держави. Трансформація пост тоталітарної держави є найважливішим елементом іншого ще більш складного і дуже важливого для майбутнього нашої країни процесу пов'язаного з євро інтеграцією. Успішне інтегрування в європейські структури неможливо без приведення до європейських стандартів всіх сторін життя і діяльності нашої держави і суспільства. Це стосується політики, економіки, законодавства, правоохоронної системи, взаємовідносин влади і бізнесу, влади і громадянського суспільства, свободи слова і демократії. Необхідно повністю викоренити в суспільно - політичному житті країни пережитки радянської тоталітарної системи, що залишилися особливо в системі державного і місцевого управління (бюрократію, кумівство, телефонне право, подвійну мораль, корупцію), а також у правоохоронній діяльності. Всі ці негативні явища необхідно не тільки викоринити, але, що дуже важливо, сформувані на основі європейських традицій нову мораль, ментальність і традиції. Іншими словами сформувані нову людину, в основі життя і діяльності якого повинні лежати європейські цінностями. Вся складність вирішення цих завдань полягає в тому, що європейські країни формували свою державність, культуру, традиції еволюційним шляхом протягом тривалого часу. Побудова сучасного громадянського суспільства вимагає формування нових відносин у всіх сферах життя і діяльності держави, в тому числі в політиці, громадському житті, економіці, безпеці, правоохоронної діяльності та інших

Особливу увагу при здійсненні трансформації суспільства і держави в напрямку переходу на європейські цінності та стандарти слід приділити модернізації недержавної системи безпеки. Важливим компонентом, якої є приватна детективна діяльність. Про це свідчить той факт, що починаючи з 2000 року, в Україні були розроблені 6 проектів законів, що регламентують цей вид професійної діяльності в сфері безпеки. Останній з них - Закон України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» (№ 3726), авторами якого є народні депутати М. Паламарчук, А. Кожем'якін, О. Продан, А. Тетерук був

прийнятий Верховною Радою України 13 квітня 2017 року, але, на жаль, він був завітований Президентом України. З одного боку це говорить про важливість приватної детективної діяльності, а з іншого свідчить про те, що в цьому складному виді професійної діяльності серйозно перетинаються інтереси держави, суспільства, громадян та бізнесу.

Приватна детективна діяльність є новим в Україні напрямком надання послуг в галузі забезпечення безпеки та захисту, законних прав і інтересів фізичних і юридичних осіб в нашій країні. Вона здійснюється з метою пошуку, збирання та фіксації інформації, розшуку предметів, майна, людей і тварин, встановлення фактів та з'ясування різних обставин на замовлення замовника та згідно з договором про надання приватних детективних (розшукових) послуг [1].

Основними напрямками приватній детективній діяльності є:

1. Забезпечення конституційних прав, свобод та безпеки громадян України.
2. Забезпечення безпеки діяльності бізнесу та економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності.
3. Сприяння органам державної влади та правоохоронним органам у протидії злочинності та забезпеченні національної безпеки.

На суб'єкти приватної детективної діяльності може бути покладено вирішення наступних завдань:

- пошук зниклих людей;
- пошук зниклого майна фізичних і юридичних осіб;
- інформаційне забезпечення учасників судового процесу;
- визначення місця знаходження людей;
- інформаційне забезпечення підготовки і проведення ділових переговорів між
- суб'єктами господарської діяльності;
- отримання об'єктивної інформації про бізнес - партнера з метою визначення ступеня його надійності;

- забезпечення безпеки при прийомі на роботу нових співробітників суб'єктів господарської діяльності та державних установ;
- участь в заходах щодо захисту комерційної таємниці суб'єкта господарської діяльності та інших.

Приватна детективна діяльність є дуже складним і відповідальним видом професійної діяльності в галузі безпеки. Він здійснюється на основі принципів, які представлені на рисунку 1.

Рис.1. Основні принципи здійснення приватної детективної діяльності

Джерело: розроблено автором на основі [1].

Як і кожне нове напрямок професійної діяльності в галузі безпеки приватна детективна діяльність стикається з проблемами. Однією з них, від успішного вирішення якої вирішальною мірою залежить цивілізований

розвиток приватної детективної діяльності в нашій країні, є підготовка висококваліфікованих кадрів для здійснення детективної діяльності. Ця проблема складається з двох взаємопов'язаних і взаємно спливаючих частин. Перша з них зумовлена відсутністю досвіду підготовки таких фахівців.

В даний час немає моделі фахівця цього профілю, неясними є його компетенції і як наслідок не цілком зрозуміло якими мають бути навчальні плани, дисципліни, що вивчаються і їх зміст. А друга частина проблеми пов'язана з викладацькими кадрами, які повинні здійснювати підготовку приватних детективів.

Це обумовлено тим, що від рівня професіоналізму викладацького складу в кінцевому підсумку залежить якість і кінцеві результати навчального процесу з підготовки висококваліфікованих приватних детективів. В першу чергу це стосується викладачів спеціальних дисциплін, які визначають вигляд і професійні якості приватного детектива. Хто зможе викладати дисципліни пов'язані з управлінням, технологіями та правовими основами здійснення приватної детективної діяльності? Це не просте питання проте правильна відповідь на нього дозволить створити ефективну систему підготовки висококваліфікованих фахівців для здійснення приватної детективної діяльності в нашій країні.

Ситуацію з впровадження приватної детективної діяльності також у значній мірі ускладнюють історія, традиції та ментальність в сфері правоохоронної діяльності, які дісталися нам від колишнього радянського союзу і жаль, як і раніше в тій чи іншій мірі зберігаються і в даний час.

Особливістю приватній детективній діяльності є те, що вона здійснюється в загальній системі функціонування правоохоронних органів держави. Основним завданням цієї системи є забезпечення безпеки держави і суспільства і що дуже важливо - конституційних прав і свобод громадян України. Для того, щоб суб'єкти приватної детективної діяльності ефективно і в правовому полі здійснювали свою діяльність необхідно організувати їх взаємодія з суб'єктами правоохоронної системи держави, в тому числі з підрозділами МВС, СБУ, а

також з органами прокуратури. Для цього необхідно створити відповідні механізми взаємодії. Модель здійснення приватної детективної діяльності представлена на рисунку 2.

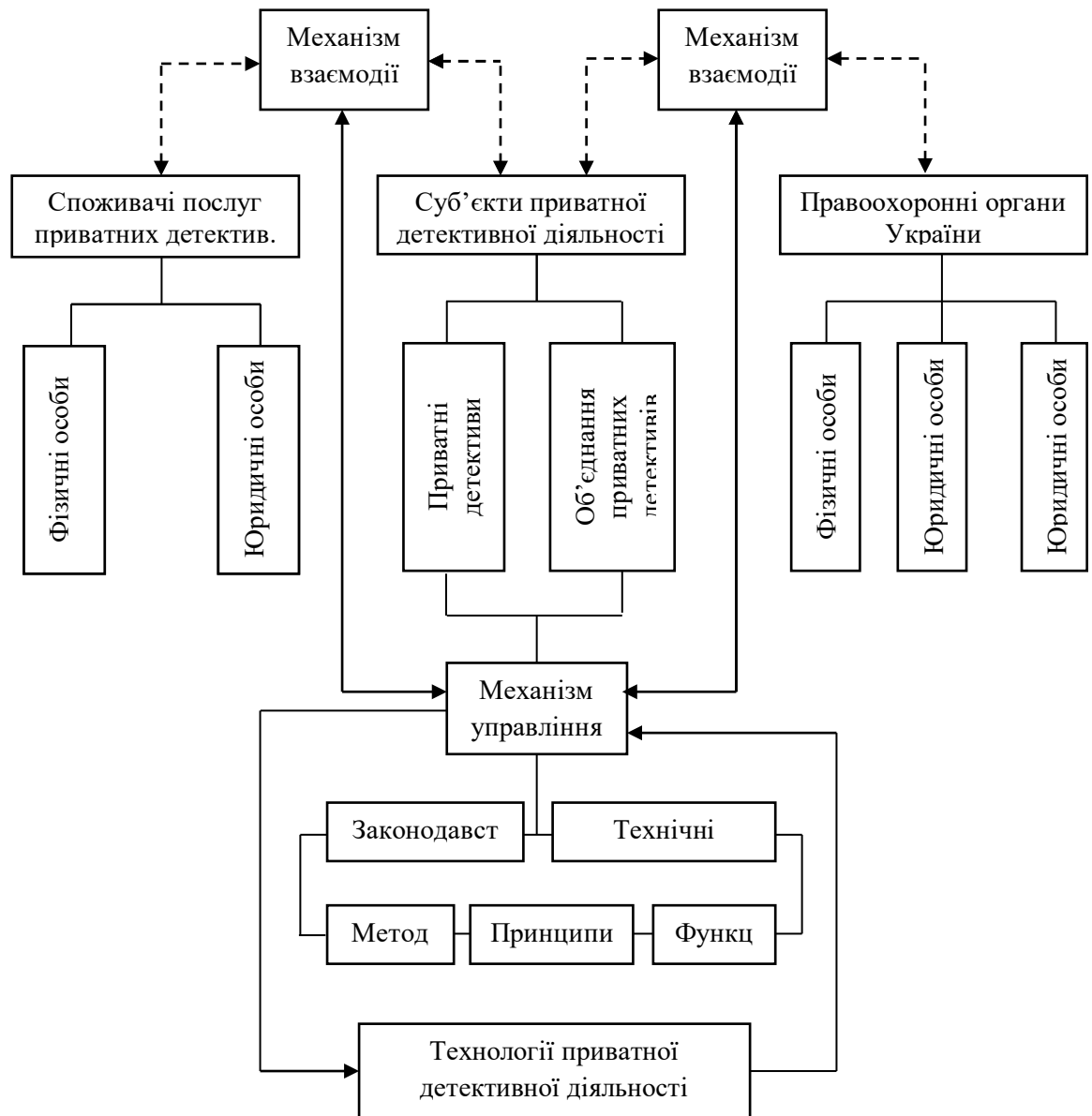

Рис. 2. Модель здійснення приватної детективної діяльності

Джерело: розроблено автором

Механізм взаємодії при здійсненні приватної детективної діяльності доцільно розглядати з позицій запропонованих в [2], де механізм взаємодії в системі економічної безпеки розглядається як сукупність внутрішніх і зовнішніх суб'єктів системи економічної безпеки, нормативно-правових баз і

технічних засобів, що дозволяють планувати, здійснювати підготовку та проводити добре узгоджених за часом, місцем і змістом спільних дій з протидії факторам загроз економічній безпеці підприємства.

Побудова ефективного механізму взаємодії вигідно як суб'єктам приватної детективної діяльності, так і правоохоронним органам. І перші, і другі в ході своєї діяльності отримують багато різної інформації, яка в разі обміну зможе сприяти підвищенню результативності їх діяльності. Головною особливістю такого механізму взаємодії є те, що він повинен функціонувати виключно в правовому полі.

Це продиктовано в першу тим, що правоохоронні органи функціонують виключно в правовому полі. Їх функціонування регламентуються не тільки Конституцією України і загальним законодавством держави. Прийнято так само спеціальні закони, які безпосередньо регламентують їх діяльність. Праве регулювання діяльності МВС регламентується Законом України "Про національну поліцію" і іншими законодавчими актами. Діяльність Служби безпеки держави регламентує Закон України "Про Службу Безпеки України" і так далі.

Особлива увага при організації та управління приватній детективною діяльністю слід звернути на споживачів цієї послуги. Відносини з клієнтами детективного агентства повинні бути надзвичайно делікатними. В основі має бути взаємна довіра і впевненість клієнтів в безумовному збереженні конфіденційних відомостей, які вони повідомляють приватному детективу. Це настільки важливо для клієнтів, що доцільно розробити кодекс честі приватного детектива. Довіра клієнтів і їх впевненість у високому професіоналізмі приватних детективів ось, що може бути основою стабільної роботи і розвитку суб'єкта приватної детективної діяльності. Тому принцип конфіденційності повинен стати одним з основних в діяльності приватних детективів. З огляду на це приватні детективи повинні звертати постійну увагу на питання пов'язані із захистом інформації стосовно їх професійної діяльності та інтересів клієнтів. Захист інформації повинна носити комплексний характер і

включати організаційно-правові та інженерно-технічні заходи. Особливу увагу слід звертати забезпечення надійності персоналу задіяного в організації та проведенні приватній детективній діяльності. Для цього необхідний ретельний відбір кандидатів для роботи на підприємстві, яке спеціалізується на наданні приватних детективних послуг.

Висновки

Побудова сучасного громадянського суспільства вимагає формування нових відносин у всіх сферах життя і діяльності держави - в політиці, громадському житті, економіці, а також в області безпеки. Безпека і дотримання конституційних прав людини є одними з головних цінностей всіх сучасних цивілізованих держави, в тому числі і входять до Євросоюзу.

Приватна детективна діяльність є одним з ефективних інструментів забезпечення безпеки і прав людини в сучасному світі. Розвиток цього виду професійної діяльності в галузі безпеки дозволить нашій державі і суспільству зробити ще один крок на шляху повної інтеграції в євро структури.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996, № 30, с. 141
2. Проект закону України № 3726 від 14.02.2017 року «Про приватну детективну (розшукову) діяльність».[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580
3. Захаров О.І. Механізм взаємодії в системі управління комплексним забезпеченням економічної безпеки / Захаров О.І. // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету, Серія:

Економічні науки, Випуск №43, Частина 1. / Черкаси: ЧДУТ, 2016.- С. 49-58

4. Крутов В.В. Становлення та розвиток недержавної системи безпеки підприємництва в Україні /Крутов В.В.// К.: Видавництво «Фенікс», 2009.- С.408.
5. Черков В. О. Приватна детективна діяльність у розвинутих країнах світу / Черков В.О., Попов П.О.// Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2010, Вип. 2, сс. 248-259.
6. Association of British Investigators [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Асоціації Британських детективів. – Режим доступу: <http://www.theabi.org.uk/>
7. Литвиненко В. І. Зарубіжний досвід здійснення приватної детективної діяльності та його адаптація в Україні/ Литвиненко В. І. //Міжнародний науковий журнал «Верховенство права» №1, 2016 р. – Режим доступу: <http://sd-vp.info/2016/soderzhanie-zhurnala-1-2016/>